

Zal er ooit een dag van vrede zijn?

Voorganger: Ds. Heleen Weimar

Lezingen:

1^e schriftlezing: Jesaja 2,2-5

2^e schriftlezing: Matteüs 24,32-44

Gemeente van Jezus Christus,
Er zijn bijbelteksten, die recht tot het hart spreken. Die een zorg raken, die in ons leeft, of een verdriet of een verlangen. Het Jesaja-gedeelte dat we lezen, over de zwaarden die ploegscharen worden, is zo'n tekst die aanspreekt.

Maar er zijn ook teksten die, ook al zijn ze vertaald, een volslagen vreemde taal lijken te spreken. Of waarvan het perspectief van waaruit de dingen worden bekeken, een heel andere is dan die van ons. De evangelielezing van vanochtend is zo'n weerbarstige tekst. Over de voleinding van de wereld en de komst van een figuur die de Mensenzoon wordt genoemd. Het is een klassieke lezing voor de eerste zondag van Advent, dus ik wil geloven, dat ook daar een boodschap aan ons te wachten ligt. Maar het kost wel veel moeite om erbij te komen.

Eerst het perspectief. In onze tijd is bewaren een belangrijk doel. Het bewaren van de aarde, van de schepping. Handhaving van het klimaatakkoord. Duurzaam produceren en consumeren. Maar ook: het bewaren van de menselijkheid in onze samenleving. Onze maatschappij behoeden voor de kwalijke gevolgen van populisme en racisme. En vorige week hier in de kerk: de gedachtenis van de gestorvenen, het bewaren van de herinnering aan hen en het geloof dat de liefde nooit vergaat.

Maar de evangelielezing van vanmorgen heeft een heel andere blikrichting. Niet het bewaren van de aarde, maar de voleinding, de voltooiing ervan, daar gaat het hier om. Niet de lange duur, maar de plotselinge komst van het koninkrijk van God en van de Mensenzoon.

Wie is toch die Mensenzoon? De Mensenzoon komen we in het OT voor het eerst tegen bij de profeet Daniël. In een droom zag Daniël met de wolken van de hemel iemand komen die eruitzag als een mens. Hem werd een koningschap verleend dat nooit te gronde zou gaan (Daniël 7, 13-14) Vanwege dat koningschap werd de komst van dat mensenkind later, in geschriften over de eindtijd, geassocieerd met het aanbreken van het koninkrijk van God. Ook Jezus leeft met dergelijke apocalyptische voorstellingen en spreekt met zijn leerlingen over het aanbreken van Gods koninkrijk en de komst van de Mensenzoon. Of Jezus daarmee ook zichzelf bedoelt, zichzelf als de Mensenzoon ziet, is niet zo duidelijk. Voor Matteüs, die alles jaren later naverteld, is het wél zonneklaar geworden. Voor hem

is Jezus niet alleen degene die gekomen is, maar ook degene die zal komen. Dat is hij gaan geloven.

Deze komst, deze nadering van de Mensenzoon, adventus in het latijn, heeft aan de voorbereidingstijd voor Kerst zijn naam gegeven. Maar ook dit komen vraagt een verschuiving van onze blikrichting. Wij zijn geneigd om rondom het kerstfeest vooral terug te kijken. Naar de komst van Jezus, 2000 jaar geleden. Naar de duiding van zijn geboorte. Maar de teksten en liederen van de eerste Advent vragen ons juist om vooruit te zien. Niet allereerst te gedenken, maar te verwachten. Niet om te zien, maar uit te zien naar de verschijning van die figuur die de Mensenzoon genoemd wordt en naar Gods koninkrijk van vrede en gerechtigheid. Als ons verlangen is aangewakkerd, als onze verwachting is aangescherpt - zo zal de reden zijn voor het aanreiken van deze lezing - dan wint het Kerstfeest straks aan betekenis en diepgang.

We vallen met de evangelielezing midden in een lange rede van Jezus, die hij zijn leerlingen voorhoudt vlak voordat hij gevangengenomen zal worden. Vanuit een sterk voorgevoel van wat er te gebeuren staat - zijn gevangenneming en terechtstelling - had Jezus tegen zijn leerlingen gezegd: 'Vanaf nu zullen jullie mij niet meer zien, tot de tijd dat je zult zeggen: 'Gezegend hij die komt in de naam van de Heer'' (een citaat van psalm 118, 26). Matteüs laat de leerlingen dan vragen: 'Wat zal het teken zijn van uw komen en van de voleinding van de wereldtijd?'

Jezus spreekt in zijn antwoord over aardbevingen, over oorlogen, hongersnood en vervolging - maar, zeg hij nadrukkelijk, dat zijn niet de tekenen van de voleinding van de wereld. Pas als het goede nieuws over het koninkrijk van God in de hele wereld wordt verkondigd, dan zal de voleinding komen.

Ik denk dat het hierbij gaat om een verkondiging in woord én daad. Niet alleen om voorstellingen van Gods koninkrijk, die verteld worden, maar vooral ook: om mensen die daarnaar leven. Die actief zoeken naar gerechtigheid en vrede en die behoedzaam omgaan met de schepping. In die zin lijkt de voleinding van de wereld sterk op wat Jesaja schetst over de dag die eens zal komen. Alleen de beweging is daar anders. Bij Matteüs wordt het goede nieuws, vanuit de Olijfberg, of de tempelberg, over heel de wereld verspreid. Bij Jesaja komen de volken allemaal naar de tempelberg

toe, om zich door God te laten onderrichten. 'Kom mee!' zeggen ze. 'Laten we leven in het licht van de Eeuwige.'

De voltooiing, de voleinding van de wereld - in het griekse woord dat daarvoor gebruikt wordt, σύντελεια, zit de stam τέλος, doel. Dat veronderstelt, dat de schepping van de wereld nog niet af is, haar doel nog moet bereiken. Al scheppend zag God dat het goed was. Maar bij de voltooiing wordt het helemaal goed, helemaal áf. Dan bereikt de schepping haar ware bestemming. Dan wordt zij geheel zoals ze bedoeld is. Jesaja beschrijft die ware bedoeling in termen van vrede: zwaarden omgesmeed tot ploegijzers, speren tot snoeimessen. Geen mens die meer zal weten wat oorlog is. Bij Matteüs wordt het iets van een grote zomer, zoals de gelijkenis van de vijgenboom suggereert. Alles en iedereen komt tot bloei en draagt vrucht. Wij komen eindelijk tot onze bestemming.

De gemeente van Matteüs meende dat de voltooiing van de wereld spoedig zou komen. En wellicht ook Jezus zelf leefde vanuit die verwachting. Maar de definitieve komst van Gods koninkrijk bleef uit. Blijft uit. Van tijd tot tijd is er een opleving van de gespannen verwachting van een op handen zijnde komst, in bepaalde periodes, bij bepaalde groeperingen. En dan verslapt weer de spanningsboog.

Ik heb niet de indruk, dat het momenteel, onder ons, sterkt leeft, het reikhalzend uitzien naar de voltooiing van de wereld. Waarom niet? Wellicht omdat wij het zo goed hebben. In de verdrukking, ten tijde van oorlog, bij rampen zal het verlangen naar recht en vrede en bloei veel sterker zijn. Degenen onder ons die eigenlijke niet weten hoe verder te leven, omdat het verdriet dat ze dragen te groot is, of vanwege pijn die geleden wordt, in het lijf of in de ziel, of vanwege de angst daarvoor, die kennen dat verlangen wellicht nog het meest van binnenuit.

De oorlogen die er woeden in de wereld houden ons intens bezig. Maar ze raken ons niet direct. Er is een dreiging van terreuraanslagen, maar dat beheerst niet onze levens. Er is een vergroving gaande in menselijke omgangsvormen, in de politiek, op internet, op straat, maar persoonlijk hebben wij daar niet al te veel last van.

Het is de functie, denk ik, van weerbarstige bijbelteksten zoals Matteüs 24, om ons op de huid te gaan zitten; om aan ons te sjorren en te trekken. Uit onszelf komt het niet: het intense verlangen naar de voltooiing van deze wereld. Vanzelf komen we er niet op, vanwege het comfortabele leven dat we leiden. Maar deze teksten porren ons, prikkelen ons om veel meer te verwachten, veel meer te verlangen dan we nu doen. Is het niet voor onszelf, dan wel voor anderen. Streven naar duurzaamheid, behoud van het goede wat

er is, bescherming van alles wat waardevol is en wat wij willen bewaren, dat is mooi, maar niet genoeg. Niet uit het oogpunt van profeten als Jesaja. Niet uit het oogpunt van Jezus. Het kan immers veel beter! De bestemming van onze wereld is, dat niemand meer weet wat oorlog is; dat alles en ieder tot zijn of haar recht komt, kan groeien en bloeien.

Er een beweging gaande, sinds de schepping van de wereld, naar haar voltooiing. Zo vertelt ons de Bijbel. God is nog steeds de Scheppende. De komst van Gods rijk is in gang gezet, sinds de wet van Mozes. Het rijk van God is komende.

De Mensenzoon is in aantocht, sinds de geboorte van Jezus, die in woord en daad, met de inzet van heel zijn leven liet zien wat onze bestemming is.

Er is een beweging gaande. Als je het niet verwacht, als je je er niet mee bezig houdt, dan zie je het ook niet, de tekenen van deze beweging. Maar als ons verlangen weer is aangewakkerd, als onze verwachting nieuw leven is ingeblazen, dan vallen ze óp, de tekenen van hoop, te midden van alle wanhoop en duisternis, de beweging die gaande is, dwars door alle stilstand en achteruitgang. Als we goed kijken, vanuit dat perspectief, dan vallen er sporen van licht te ontwaren, die laten zien hoe onze aarde en hoe wijzelf bedoeld zijn.

Er blijft nog een hoop onbegrijpelijk over in de tekst van Matteüs 24; net zoals er om ons heen en met onszelf dingen gebeuren die we niet kunnen plaatsen, niet kunnen aanvaarden. Waar geen spoor van licht valt te ontdekken, hoe we ook zoeken. Maar beter zo ons voorbereiden op Kerst, verontrust, geprikkeld, uitgedaagd, uit de slaap gehouden, worstelend met wat er mis is, dan ingedut in onze comfortzone.

Met het lied, dat we zo gaan zingen, gaan we op weg naar het Kerstfeest: Zal er ooit een dag van vrede, zal er ooit bevrijding zijn, voor wie worden doodgezwegen, levenslang gebroken zijn?

Zal er ooit een blijvend heden vol van goede vrede zijn? Laat die vraag ons wakker houden!

Laat dat verlangen in ons groeien.

En we kijken zo dadelijk, voordat we gaan zingen, naar een schilderij van een musicus, die de escopetarra bespeelt: een geweer, omgesmeed tot muziekinstrument, een teken van het komende koninkrijk. Jesaja's droom is nog springlevend, dat blijkt wel.

En als voorwerpen kunnen veranderen van doel, tot hun ware bestemming kunnen komen, dan kunnen mensen dat toch zeker ook?!

Amen.